

Postadolescència. Mites i paradoxes

XXVII Seminari interdisciplinari

Barcelona, 3 novembre 2008

«Característiques psico-biològiques dels postadolescents»

Eduard Rigo i Carratalà,

Catedràtic de Psicologia Evolutiva i de l'Educació de la Universitat de les Illes Balears
Barcelona, 3 de novembre

Un fet que condiciona tot aquest tema és l'heterogeneïtat del desenvolupament de la persona i les seves transicions. És important tenir en compte que no hi ha dos adults ni dos postadolescents que siguin iguals, i cadascun d'ells és una realitat. Dintre de la vida de les persones els fets més importants sempre són part d'una transició. Però s'ha de tenir en compte que no totes les transicions són iguals i les experiències són diferents. En aquest tema, s'han de considerar els canvis cerebrals que s'experimenten en aquest període. Quan neix un nen es produeix una onada de proliferació sinàptica (fins a l'any de vida) que són les connexions entre les neurones. Després comença una certa "poda" sinàptica, que implica tancar les connexions que no s'utilitzen, mentre es fan més fortes les que sí s'utilitzen. D'aquesta manera, el cervell es fa més eficaç. Però a la zona pre-frontal continuen creant-se connexions fins a arribar a la pubertat. En aquest període es produeix una segona onada sinàptica, apareixent més connexions en la zona pre-frontal, però no es desenvolupa una "poda" i el cervell és una mica ineficaç. Després de la pubertat, en l'adolescència i fins a la postadolescència, es produeix aquesta "poda" sinàptica en la zona pre-frontal; i per tant, comença a funcionar molt millor el cervell i es torna més eficaç. Veiem que el còrtex frontal és fonamental perquè té funcions executives: inhibir les conductes inadequades, planificar, seleccionar accions, fer dues coses alhora, prendre decisions executives. El jove que encara no ha desenvolupat aquesta part cerebral, té conductes més impetuoses o impulsives.

Es podria dir que el postadolescent té un pensament post-formal mentre que l'adolescent posseeix una intel·ligència formal. El postadolescent és més reflexiu que l'adolescent, més pragmàtic, no tan dogmàtic; i reconeix la subjectivitat (és més flexible).

«Canvis intel·lectuals (el pas de l'adolescència a l'edat adulta)»

Després de l'adolescència, la persona és capaç de conjuguar les formes abstractes i objectives del pensament amb formes expressives i subjectives que sorgeixen en el context. Es produeix una certa evolució que va des de ser més adolescent a ser més adult, en un procés continu. S'evoluciona del pensament dual (blanc o negre), per a passar a un pensament múltiple (amb més matisos), i després a un relativista (es valida la visió dels diferents punts de vista), per a arribar a un pensament dialèctic (la persona té capacitat d'anàlisi però també un compromís). Tot això funciona perquè hi ha una maduració cerebral però també per uns estímuls externs que afavoreixen aquesta estimulació. Quedar-se estancats en la postadolescència no dependrà de la manca d'estimulació externa per tal que s'evolucioni a un pensament més dialèctic, amb més compromís?

«Canvis personals: el repte de la identitat»

La identitat és la característica més important del desenvolupament de la personalitat de qualsevol subjecte. La identitat és la percepció i valoració del jo i es basa en preguntes com, per exemple, qui sóc jo?, què vull per a mi? Els adolescents tenen una "identitat prestada" (la dels qui els envolten), per a passar després per una crisi d'identitat que els duu a una fase de moratòria (d'espera). Finalment s'arriba a una consecució de la identitat. Aquest procés pot ser més llarg o més curt depenent del context social i cultural.

Actualment ens trobem davant una paradoxa: naturalment hi ha una etapa d'absoluta dependència de l'adult (fins als tres anys), després vindrà una altra etapa natural que és la pubertat provocada per canvis biològics, i una tercera, quan la persona comença a perdre facultats i torna a ser dependent (adults majors). Entre aquests tres moments naturals, totes les altres etapes depenen de transicions que crea la pròpia societat perquè són fets socials que demarquen el pas d'uns a altres.

Les persones es queden estancades en una etapa perquè existeixen expectatives socials i culturals, una certa pressió social que marca el ritme d'aquestes etapes, acompanyada també dels recursos per a fer-ho. Si no se'ls exigeix evolutivament, els adolescents no avançaran. Cada edat té les seves pròpies exigències: actualment existeix sobreprotecció però, alhora, se'ls exigeix créixer ràpid. Se'ls està exigint ser més adults del que mentalment són.

L'estructura social ha canviat i per tant, sorgeixen una sèrie de reptes en la transició a la vida adulta. S'allarga el final de la formació bàsica per a la professió, a més del treball i independència econòmica; el que genera que s'estengui la possibilitat de

trobar casa i família pròpia, paternitat i maternitat. Es donen certs canvis que fan més complexa la transició: es perllonga el període de formació, hi ha precarietat en l'ocupació, es milloren les relacions pares i fills, es valora molt més l'afectivitat familiar, hi ha menor control per part dels adults, i es viu una vida més confortable.

Resum de les ponències realitzat per l'equip de redacció de l'Àmbit Maria Corral